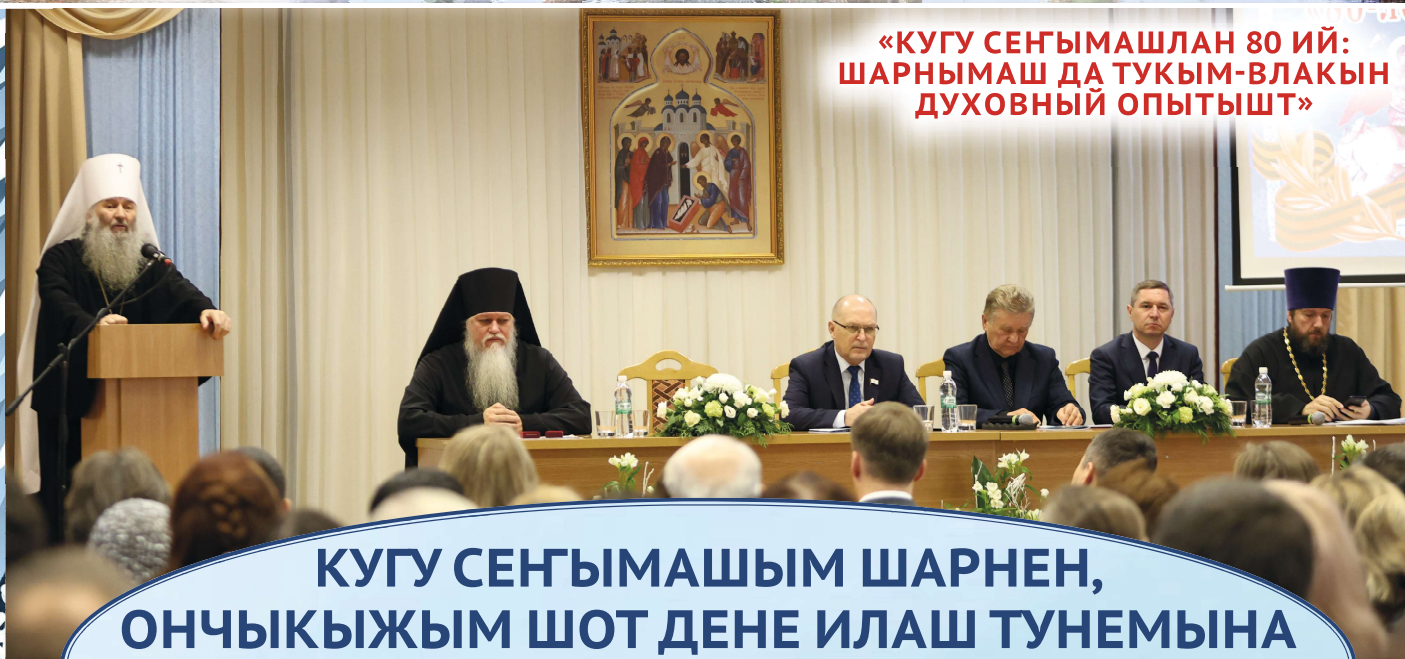

Шўм-чон изолык

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 12-шо (140) №, 2024 ий декабрь

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

**«КУГУ СЕНГЫМАШЛАН 80 ИЙ:
ШАРНЫМАШ ДА ТУКЫМ-ВЛАКЫН
ДУХОВНЫЙ ОПЫТЫШТ»**

КУГУ СЕНГЫМАШЫМ ШАРНЕН, ОНЧЫКЫЖЫМ ШОТ ДЕНЕ ИЛАШ ТУНЕМЫНА

Марий Элыште 28 октябрь гыч 15 декабрь марте XII Региональный Рошто лудмаш эрта.

Илышын йодмыжым пален, «Кугу Сенгымашлан 80 ий: шарнымаш да тукым-влакын духовный опытышт» темым ойырен налме. Ты форуммыш Марий митрополийын священнослужительже ден тыглай пашаенже-влак, кугыжаныш кучемыш ятыр представительже, тўвыра учрежденийла гыч специалист-шамыч, туныктышо ден студент-влак чумыргат. Эртыш илышлан чын акым пуэн, ончыкыжым шуктышаш пашам рашемдат, сай корным, йўным кычалыт.

Рошто лудмашын пленарный заседанийже 14 ноябрьште Йошкар-Оласе Православий рўде-рыште эртен. Православий историйын тоштерже «Шинель йымалне – ырес» выставкым конден. Тушто Марий кундем гыч Кугу Отечественный сарыш кайыше да Юмылан чот ўшаныше ег-влакын илыш корнышт нерген ойлалтеш. Фронтышто эн неле татыште шукышт Юмылан могай-гынат сўрымашым пуэныт: але монастырьыш каяш, але черкыште служитлаш тўналаш.

Форумыш толшо-влак, Кугу сарыште кредалше-влакым шарнен, «Курымашлык шарнымаш» молитвам лудыныт. Форумым Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн почын да архимандрит Иоаннын (Крестьянкинын) мутшым ушештарен. Тудыжо ойлен: «Господь Российлан ойыртемайтше ыресым пуэн. Тиде ыресым

нумалын, Россий уло тўням диаволын тарзыже лийме деч арала. Мемнан кугыжанышын кажне шочшыжо тиде ыресым нумалшаш да Святой Русьым сулыккан орадыланымаш деч аралышаш». Владыка Иоанн мутшым умбакыже шуен: «XX курымышто ег-шамыч Юмо деч кораныныт, мландымбалне райым шке семынышт ышташ шонен, Христос вералан ўшанле-влакым пушtedеныт. Садлан Господь Кугу сар лийшашым коранден огыл. Тунам шукышт Господь да Тудын Эн яндар Аваж нерген шарналтеныт. Сар тўналме кечын Сталин огыл, а митрополит Сергей (Страгородский) уло калыкым пенгыдын шогаш ўжын, Юмын Аван да чыла святой-влакын полишышт лиймылан ўшандарен. Архипастырьын сугыньжым шуктен, священник ден мирян-влак молитвенный подвигыш шогалыныт.

Неле ыресым уло эл нумалын, сенгымашым таптен. Господь Святой Русьым чаманен да Кугече кечын Кугу Сенгымашым пуэн. Кызытат уло тўня мемнан ваштареш шогалын, элнам, калыкна-влакым да православный ўшанымашнам пытарынеже. А ме кажныже мом ыштен кертыва? Эн ончыч шкенам сай вельш вашталтышаш улына. Шўмыштына, ешыштына, уло обществыште тыныслык лийшаш. Кунам кажне чонышто тыныс лиеш, тунам Господь тўнямбал кўкшытан тынысым пуа. Юмын тўсым ида йомдаре, Господьын лишне улмыжым, Юмын Аван йўратымыжым палыза, Тудлан йўрыш шочшо лийза».

Волжск ден Шернурын епископшо Феофан саламлыме шомакыштыже шке ўшанжым луктын ойлен: *«Кузе 80 ий ончыч Господь мемнан ача-кочаланна Кугу Сенгымашым пуэн, тугак кызытат сѡй пасушто Шочмо элнан шотан эргыже-влаклан Шке полышыжым пуа. Мемнан элна – православийын тўн энгертышыже – ужмо да ужаш лийдыме чыла тушманым сенаш Юмо деч куатым налеш. А тачысе гай форумнам Святейший Патриарх Кирилл Черкын поместный Соборжо дене тагастара. Тусо Погынышто епископат, духовенство да мирян-влак Черкылан эн кўлешан пунчал-влакым луктыт гын, тыште ме Россий кугыжанышлан Господьын эреак полшен шогымыж нерген мутланена да ончыкылык пашам рашемдена».*

Марий Элым вуйлатыше Юрий Зайцевын саламлыме серышыжым тўвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министрын алмаштышыже Игорь Садовин лудын. Юрий Викторович возен: *«Мемнан калыкын ылышыштыже Руш Православный Черкын рольжо кугу. Юмылан ўшанымаш эн неле жапым сенген лекташ полшен, куатым пуэн».*

Историй наукин кандидатше Алина Филонова «Кугу Отечественный сар ийлаште Марий АССР-ын Сенгымашыш пыштыме надырже» докладым ыштен. Марий кундем гыч элым аралаш 140 тўжем ег каен гын, тусеч пелыже пўртылын огыл. Сар ийлаште 48 у предприятийм пашаш колтенит,

военный техникым да тўрлў оружийлан шапаш ужашлам ыштен луктыныт. Совет Армейлан ялозанлык продуктым, пум, шокшо вургемым колтылыныт. Эвакуироватлалт толшо-шамычлан илен лекташ полшенит. Ег-влак, донор лийын, шке вўрыштым пуэныт, фронтыш посылкым колтылыныт, боевой техникым ышташ оксам погеныт. Марий ўдырамаш-влак сѡрастарыме ўзгарышт гыч, пўчкеден, 250 килограмм шийым сдатленыт. Марий фронтовой бригаде салтак-шамычлан 1165 концертым ончыктен.

Диакон Димитрий Смирнов, Йошкар-Оласе епархийын святой-влакым канонизироватлыме шотышто комиссийын пашаенже, «Кугу Отечественный сар годым Марий епархийысе приход-влак» докладым ямдылен. 1937-1938 ийлаште мемнан кундемыште 80 священнослужитель репрессийыш логалын. Нунын коклаште священномученик епископ Леонид (Антощенко) лийын. Сар тўналме жаплан приходлаште службо йѡршын гаяк эртаралтын огыл. 1941 ий 27 октябрыште пытартыш кок черкым петыренит. Юмылан ўшаныме верч сар жапыштат 23 егым арестоватленыт. Митрополит Сергейын (Страгородскийын) ўжмашыжым шуктен, православный христиан-влак фронтыш шке кумылын каеныт, тылыште тыршенит. Шолып общиныш чумырген, иктажшын суртыштыжо кумалыныт. Тунам кундемыштына улыжат 8 священник гына кодын, нуно йоча-влакым шолып тынеш пуртеныт, колышо-шамычым отпеватленыт, ег-шамычлан чоныштым лыпландараш полшенит. Митрополит Сергейын 1943 ийыште Сталин дене вашлийын мутланымыж деч вара черке-шамычым уэш почедаш тўналыныт.

Пленарный заседаний мучашыште митрополит Иоанн протоиерей Павел Матвеевым, доцент Н.Д. Глизеринам, Йошкар-Оласе епархийын черке специалист-влакым ямдылыме рўдержын завучшо О.Г. Разумовам да эше ятыр егым тўрлў кўкштан награде дене палемден. Концерт деч вара кажныже келшыше секцийыш каен, шке пашашт шотышто чоным туржшо йодышым умбакыже тушто кангашеныт.

РОШТО ЛУДМАШ – ШЕРНУРЫШТО

13 ноябрьште Рошто лудмаш Шернурышто эртен. Волжск ден Шернур епархийым почешрак негызлымылан көра тудо шымше гана лийын.

Пырля «Пылпомышысо Кугыжа» молитвам лудмек, Волжск ден Шернурын епископшо Феофан пленарный заседанийым почын. Тудо ойлен: «Кызытсе жапыште черке служений патриотизм шұлышым пенгыдемдыме да духовно-нравственный сотемдарымаш пашалан кугу тұткышым ойырышаш. Тышке самырык тукумым веле огыл, кугурак-влакымат ушыман». Сай паша лектышым тыланен, владыка чылаштым суапландарен. Форумыш толшо-влакым тыгак Шернур район администрацийым вуйлатыше А.В. Кугергин саламлен.

Пленарный заседанийыште кум докладым колыштво. Пронскысо Свято-Преображенский монастырьын игуменже Лука «Российым йоратымаш – мемнан сенымашын негызше да ончыкыжым воспитатлыме цель» темым почын пуэн. Лука ача Рязань олесе С.А. Есенин лүмеш университетыште теологий кафедрым вуйлата, историй наукин кандидатше, сандене кажне шонымашыжым чын факт дене пенгыдемден ойла. Теологий кафедрывак доцентше протоиерей Сергей Рыбаков «Кызытсе философийын тун йодышыштыжо духовность ден нравственность верже» темым келгын шымлен да колыштво-влакым палдарен. Озангысе духовный семинарийын доцентше А.М. Елдашев Юл воктенысе калык-влакын Кугу Сенымашыш пыштыме надырышт нерген

каласкален. Анатолий Михайлович шымлызе веле огыл, тудо эше Россий писатель ушемнын енже, Макарьевский премийын лауреатше. Тудын марий калык нергенат шымлымаш пашаж ден сай материалже шуко уло.

Түрлө секций ден тематический площадкылашке шелалтме деч ончыч чоным йывыркытыше пашамат ыштен шуктеныт. «Юмын туня моторлыкшо» тунямбал йоча сүрет конкурсын верысе этапыштыже сенгыше-влакым диплом дене палемденит, пөлекым пуэныт. Творческий коллектив-шамычын ямдылыме чапле концертым ончыктеныт.

ПРАВОСЛАВНЫЙ МАРИЙ ЕНГЫН ЧОНЖО ШОЧМО КАЛЫКШЕ ВЕРЧ ЙӰЛА

XII Марий калык Погын Йошкар-Олаште 2024 ий 1-2 ноябрьыште эртен.

Историйым шергалаш гын, Российысе марий калыкын I Погынжо Ӱпӧ губерний Пӱрӧ (Бирск) олаште 1917 ий 15-25 июльышто лийын. Погыным П.П. Глезденев вӱден, тыгак Л.Я. Мендияров, В.М. Васильев, П.М. Кунаев, М.Н. Янтемир да молат шкеныштым чолган ончыктеныт, шуко сай ой-кагашым пуэныт. Погыныш толшо 178 делегат тунам марий калыкым виянгден колтымo нерген чон йӱлен азапланен. Илыш неле лийын гынат, материальный йодыш нерген веле огыл, шинчымашым нӧлтымӧ нергенат чот тургыжланеныт. Марий йылмын кӱлешлыкшым кумдангыме, национальный школ ден учительский семинарийым почмо, «Ӱжара» газетым савыктыме нерген кангашеныт.

II Марий калык Погын Озан олаште 1918 ий 6-14 июньышто эртен. Погыным Л.Я. Мендияров вӱден. Тунам В.А. Мухин, Н.В. Никольский, Д.И. Адаев, Н.М. Орлов, М.И. Веткин, А.Ф. Конаков, С.А. Черняков, И.Е. Романов чот тыршеныт. Тӱн шотышто Совет власть да тудым пентгыдемдыме дене кылдалтше йодыш-влакым кангашеныт. Тылеч вара тыгай Погын 74 ий эртаралтын огыл.

«Марий ушем» мер организацийын тыршымыш дене III Марий калык Погын Йошкар-Олаште 1992 ий 30-31 октябрьыште эртен. Тунам 443 делегат да шуко уна лийын. Марий погын-влак кокласе пагытыште пашам шукташ Мер Кангаш ышталтын. Ончыжалан В.А. Пектеевым сайленыт. Марий погын марий калыкнан кӱшыл представительный органже семын палемдалтын. Шочмо калыкым иктыш чумырышо тыгай форум кызыт ныл ийлан ик гана эртаралтеш, марий йылмым, тӱвырам, йӱлам арален кодымо пашам шукташ полша.

XII Марий калык Погыныш толшо делегат-влак Э. Сапаев лӱмеш кугыжаныш опер да балет театрыште чумыр марий йоча усталык коллектив-влакын концертыштым онченит. Пленар заседаний деч вара делегат-влак вич секцийыште пашам ыштеныт. Кажныже еш йодыш дене кылдалтын: «Еш да ӱшанымаш», «Еш да тӱвыра», «Еш да туныктымаш», «Еш да тазалык», «Еш, шанче, цифровизаций».

Российыште илыше марий-влакын духовный илышыжым у кӱкшытыш нӧлталме шотышто шуко тургыжландарыше йодышым тарватеныт. «Еш да ӱшанымаш» секцийын православный вера дене кылдалтше тӱшкаже Йошкар-Оласе епархийын Православный рӱдерышкыже чумырген. Тыште марий кундемын историйжым да марий калыкым сотемдарыше Г.Я. Яковлевын илыш корныжым кумдан почын пуышо ятыр стендым онченит, кусарыше комиссийын коло утла ийыште савыктыме да ужалымашке лукмо чыла гаяк книгажым налын кертыныт. Секцийын пашажым тӱналме деч ончыч кажне кенегежым кужу корным эртыше да шуко тӱжем калыкым ушышо Волжск – Морко крестный ход нерген видеофильмым онченит, вет тиде суапле пашам тӱналмылан тений коло вич ий темын.

Православный рӱдерыш 39 делегат толын, тышеч латик енге Пошкырт, Угарман, Виче да Свердловск кундемла гыч лийын. Секцийын пашажым Наталья Петровна Шабрукова вӱден. Педагогике науко кандидат лӱмым

налше ты ўдырамаш Медведево районусо Пекшиксоло школым вуйлата, тыгак «Марий Элысе православный ўдырамаш-влак ушем» вуйверыштыже тырша. Н.П. Шабруковалан Лўльпан йочапөрт директорын воспитательный паша шотышто алмаштышыже Галина Андреевна Антонова сай энгертыш лийын.

Икымше кечын ты секцийште руш да марий йылмыла дене куд докладым колыштмо. Морко район Арын селасе Христос Шочмо лўмеш храмын настоятельже протоиерей Николай Чузаев 2001 ий годсек Марий митрополийын кусарыше комиссийжым вуйлата. Тудо XIX курымыштак тиде пашам уло кумылын шуктышо ег нерген «Гавриил Яковлев – марий калыкым волгыдо корно дене нангайыше ача» докладым ямдылен. Гавриил ачан поро пашаже марий калыкын ушешыже курымешлан кодшо манын, Николай ача пеш кугу пашам шуктен шога: 2012 ий годсек түрлө конференцийым, вашлиймашым эртар. «Шўм-чон изолык» журнал лекмат тидын денак кылдалтын. Кодшо кенгежым черкышт ваштареш Гавриил Яковлевлан чапле памятникым шогалтенит.

МарНИИЯЛИ-н шанче пашаенже, филологий науко кандидат, Российысе писатель ушемн енге Надежда Александровна Федосеева «Марий православный литературышто еш йодыш» темым тарватен, тўналтыш гычак ваш йөрәтен илаш туныктымо нерген ушештарен. Килемар район гыч В.В. Жуков «Эдемьн шўм көргї пайдажым формируйымашты семнян рольжы» йодышым Святой Возымашын туныктымыж дене кылден лончылен, пеш чапле докладым ыштен. Курыкмари район гыч туныктышо Н.М. Павлова «Ешын духовный поянлыкше, еш илышын куатше да суапландарымашыже» («Семейные ценности, сила и благословение семейной жизни») докладым курыкмарла ыштен, Юмын кўштымаш-влакым шуктымо кўкшыт гыч шымлен. Вес кўлешан теме школ илыш дене кылдалтын. Звенигово район Чакмари школ ден Свято-Троицкий храмын пашам ваш келшен ыштымышт нерген Чакмари школын директоржо В.Г. Кашков каласкален. Ты школысо тунемше-влакын илыш нерген чын умылымашышт Юмылан ўшанымаш гоч негызлалтеш, түрлө мероприятийлаште нунын

шкеныштым кузе кучымыштым ончен йөрәтет. Школ паша опытым иктешлен, Н.П. Шабрукова «Марий калыкын еш традицийжылан энгертен, йоча-влакым православный вера негызеш шуарымаш» докладым ямдылен, еш ден школ коклаште ваш умылымаш улмо нерген каласкален.

Кокымшо кечылан Марий Эл Республикын Т. Евсеев лўмеш национальный тоштержын «Православий историйын музейже» гыч кугурак шанче пашаен Светлана Константиновна Каплунова «Ешын святой покровительже-влак» программ ямдылен. Тушто шуко святойын юмонажым да илыш корныжым палаш кўлын. Ўчашен модмаш семын эртарыме пашашке 30 ег – куд еган вич команде – ушнен. Ятыр курым ончыч илыше святой-влакым тыге сайын палымышт шукыштым өрыктарен да чылаштым куандарен.

Секцийын участникше-влак XII Марий калык Погынын Резолюцийышкыже пурташ йөрышө йодыш-влакым ончен лектыныт. Темлымаш-влак марий калыклан веле огыл, уло Россий кумдыклан йөрышө улыт. Вет тыште уло кугыжанышын чапшым волтышо да вийжым луштарыше осал паша-влак нергенат луктын каласыме – тиде азам кудалтымашын да аватмутын чот шарлымашт. Шкенам изи чотан калыкнам пенгыдемдаш манын, мыланна тыгай шучко койыш деч коранаш кўлеш.

«Еш да ўшанымаш» православный секций гыч чеверласен лекмышт годым шукынжо таум каласеныт. «Молан ончычшо тыге ышташ ушешышт возын огыл?» манын, өпкелен ойлышат лие.

РОССИЙЫШТЕ КУГУН ПАГАЛЫМЕ АПОСТОЛ

Святой апостол Андрей Христос шочмо деч 1-ше курымышто шочын. Кугурак лиймекеже, Симон изаже (ончыкылык апостол Петр) дене пырля Капернаум олаш куснен, тушто коктынат колым кучен иленит.

Самырык Андрей Юмылан служитлыме корныш шогалаш кумылангын. Ончыч Иоанн Креститель деке тунемаш коштын. Тынеш пураш толшо Иисусым ужын, Иоанн каласен: «Теве Юмын Пачаже, Тудо тўнян языкшым Шке ўмбакеже налеш! Мыйын почеш толшо Айдеме мый дечем ондак лийын, сандене Тудо мый дечем ончылно манын, кўн нерген ойленам, тиде – Тудо».

Андрей шке Симон изажым кычал муын да тудлан каласен: «Ме Мессийым муынна». Мессий мутшо Христос манме лиеш. Вара тудым Иисус деке намиен» (Ин. 1:40-42). Ачашт дене пырля Галилей тенгызыште кол кучымышт годым икана нунын деке Иисус лишемын да ойлен: «Почешем кайыза, Мый тендам айдеме кучышым ыштем». Нуно тунамак вапшыштым коденит да Иисус почеш каенит. Утарыше Христос нунылан тўнян ончыкылыкшо нерген каласкален.

Ыресеш пудалыме деч вара кумшо кечын ылыж кынелмекеже, Иисус латик тунемшыжлан Сионысо пўртыштў кочмышт годым кончен да нунылан каласен: «Тўня мучко кайыза да Юмын ыштыме уло тўнялан Поро Уверым каласкалыза. Кў Поро Уверлан ўшана да тынеш пура – утаралтеш, но кў ок ўшане – судитлалтеш. Ўшаныше-влак пелен тыгай палдарыше пале-влак лийыт: Мыйын лўмем дене нуно иям поктен лукташ, у йылме дене кутыраш тўналыт. Нуно кидышкышт кишкым налын кертыт, да колымашым кондышо иктаж-мом йўйт гынат, тиде нунылан энгекем ок ыште. Кидыштым черле ўмбаке пыштат, да нунышт паремыт» (Мк. 16:15-18). Ен-влакын сулыкыштым касараш Господь нунылан властыым пуэн, а эше витле кече гыч Святой Шўлышым колтен.

Иисус нерген Андрей ончыч Иерусалимыште туныктен. Апостол-шамычын тўня мучко Поро Уверым шараш кайымышт годым тудо Вифаний, Греций, Македоний да Фракий кундемным эртен. Черке преданий почеш, кумшо гана кужу корныш коштымж годым тудо Днепр эгер дене Скифийыш (Руш мландыш) толын. Йўдлан малаш Киев кундемысе кўкшакаш верланен, а эрдене тушан ыресым шогалтен да тунемшыже-влаклан каласен: «Тиде курыкеш Юмын порылыкшо волгалтеш, пеш кугу ола лиеш, Господь тышан шуко черкым нўлта». Умбакеже нуно вўд дене Ильмень ер марте кўзеныт.

Шуко элым эртымек, апостол Андрей мўнгеш толшыжла Коринф залив воктен улшо Патры лўман грек олаш пурен. Тудын туныктымышлан да тыштак лийше шуко чудылан ўшанен, ен-шамыч Христос велыш савырненыт. Ты кундем вуйлатыше Егеатын пелашыже Максимиλλα ончыч эмлен керташ лийдыме черже деч паремын да Христослан ўшанаш тўналын.

Шояк юмылан ўшаныше ен Патры олаште шагал кодын, Егеат веле ончычсо семынак торешланен. Апостол Андрей кугу йўратымаш дене тудым туныкташ тыршен, курымаш илышын тайныж нерген ойлен, Господьын Святой ыресшын куатше нерген умылтарен. Егеат тидым умылаш шоненат огыл, апостолым пычкемыш казаматыш шуаш кўштен. Тушко шуко ен петырыме лийын. Шке коклаштышт нуно Егеатым пушташ, а святой енгым утараш кутырен келшеныт. Андрей чарен ойлен: «Мемнан Господь Иисус Христосын тынысшым пудыранчыкыш ида савыре. Господь Шкеже могай чытымашым ончыктен: ны ўчашен огыл, ны кычкырлен огыл. Сандене теат шып да тымык лийза, Христосын поро тунемшыже семын чыла орландарымым, сусырым чыташ ямдылалтса. Вес тўнясе курымашлык орландарымаш чот лўдыкшў, а ен-шамычын осалышт шикш гае шула. Орландарымаш жаплан пуымо гын, тудым чыташ лиеш, а чот кугу гын, чон лекме дене мучашлалтеш. Жаплан пуымо орлыкым чытен, курымашлык куаныш вончаш ямде лийза. Тушто веселитлаш, тўзланаш да Христос дене пырля кугыжаланаш тўналыда».

Апостол Андрей ен-влакым тыге йўдвошт туныктен. Эрдене Егеат тудым шкеж деке кондаш шўден да ойлен:

– Орланымашке да тулышко ораде ен веле шке кумылын пура. Мемнан дене пырля тиде илышыште куанаш манын, Христос нерген туныктыметым чарне.

– Мыланем мыняр нелылыкым ямдылет, мый шке Кугыжамлан тунар чот йўрышў лиям, – пенгыдын вашештен апостол. Тидлан кўра тудым ончыч чот кыреныт, но святой каласен: – Мый Христосын ыресшын кулжо улам, сандене ыресеш колынем. Мыйын чытымашем тергымет дене Христослан ўшанет гын, тыят курымашлык орлык деч коран керташ. Мый шке орланымашем верч огыл, а тыйын йомшашетлан кўра утларак ойгырем. Мыйын орлыкым ик-кок кечыште эрта, а тыйын – тўжем ий эртымекат мучашдыме лиеш. Шке орлыкетым ит шукемде, курымашлык тулым ит ылыжте.

Егеат тидлан эшеат чот сырен, кужун орланыже манын, апостолым ыресеш пудалаш огыл, а пидын сакаш кўштен. Ончаш погынышо калык коло тўжем наре лийын, Егеатын шольыжо Стратоклий моло-шамыч дене пырля кычкырен: «Тиде святой пөръен арам орлана!»

Егеат калык пудыранымаш деч лўдын да апостолым рудаш ямдылалтын, но святой Андрей каласен:

– Егеат, Христослан ўшанынет гын, тыланет порылык омса почылтеш. Мыйым ырес гыч волтынет гын, илымем годым тидым ышташ ом пу. Мый кызыт шке Кугыжам ужам, Тудын ончылно шогем, Тудлан кумалам.

Апостолым кылдыме кандырам нигö руден кертын огыл, кө төчен гын, кидше тўгын. Тунам Андрей кугу йўкын кычкыралын: «Господь Иисус Христос! Тыйын лўмеш ыресыш сакыме улам, мыйым тышеч волташ ит пу. Туныктышем, мый Тыйым йöратем. Тыйын гоч апостол лийынам. Тыйын нерген калыклан ойлем да Тыйым ужаш шонем. Тыйым ужаш да Тый декет мяш кугу кумылем уло! Поро Туныктышем, Господь Иисус Христос, шўлышем тынысын нал. Тунам веле мыйым тышеч волташ кўштö!»

Тыге сөрвалымыж годым тудым кавасе волгыдо авалтен, йырже пел шагат наре волгалтарен. Тул волгыдо йоммек, апостолын шўлышыжö лектын. Христослан ўшаныше Максимилла апостолын капшым ырес гыч волтен, тамле пушан ўй дене шўрен, шкаланже ямдылыме шўгарыш пыштен. Святой Андрейлан полшаш шонышо шуко еным Егеат казнитлынеже улмаш, но тудын ўмбака ия кержалтын. Иян орландарымыж дене Егеат ола покшеланак колен. Чыланат чот лўдыныт. Утарыше Христослан ўшаныдыме ег олаште кодын огыл. Ахайысе пресвитер ден диакон-влак чыла черкылан серышым колтеныт, тушто святой апостол Андрейын орланымыжым шке шинчашт дене ужмышт нерген возеныт.

Ожно каласен кодымо: святой апостол Андрей кугу капан, пўркыт неран лийын, изишак пўгырнен коштын. Шинчапунжо вияш, а ўпшö да пондашыже нугыдо улмашышт. Шинчаже поро тул дене йўлен.

Ончыкылык мученик Артемий Андрейын мощыжым Константинополь Великий кугыжаланыме годым Константинополь олаш конден, святой апостол-влак лўмеш храмыш апостол-влак Лука да Тимофей дене пырля пыштен. Крестоносец-шамыч 1208 ийыште нунын мощыштым Италийысе Амальфи олаш нангаеныт.

Андрейын вуйгонгыраже Римыште, изажын, святой апостол Петрын, Ватиканысе базиликиштыже аралалтыт.

Святой апостол Андрейым Российыште чот пагалат, вет Руш Черке православный ўшанымашым Византий гыч налын, а туштыжо епископ-шамыч икымше апостолын пашажым шуеныт. Император Петр I тудын лўмеш икымше кўкшö орденым негызлен. Руш флотын тистыже – Андреевский флаг, ош тўсыштö Х форман канде ырес. Тиде тисте вўдымö дене руш армий ятыр сенымашыш шуын.

Святой апостол Андрей Первозванныйым чыла черкыште 30 ноябрь/13 декабрьыште пагален шарнат.

ЙОДЫШ-ВАШМУТ

Мый шонго ик родемым черкыш языкшым касараш колтынем, а тудыжо нимыняр ынеж кай, «Нимогай языкемат уке» манын умылтар. Тудым виеш нангаяш гын, Юмо тыгай касарымашым налеш мо?

Николай

Йошкар-Оласе Вознесенский соборын настоятельже протоиерей Евгений Кутырев вашешта:

– Мутлан, ик ег осал пашам ыштыше вес ег деке толеш да тудлан кўштен каласа: «Кызытак извиненийым йод!» А тудыжо шке титакшым йөршеш огеш шиж. Йöра, нелеш налаш огыл манын йодеш лийже, а вет чоныштыжо нимогай öкынымаш уке. Языкым касарыше-влак коклаштак тыгак. Южыжо уло чон дене тидым ышта, а южыжо лўмжылан гына языкше-шамычым священниклан радамлен кая.

Юмо ончыко яра чон дене толын шогалаш кўлешлыкшат уке. Юмо чыла ужеш, кө мом шонен толын – чыла пала. Кеч-могай таинстват – тынеш пурымаш, языкым касарымаш – ўшан деч посна огеш шукталт. Йöра, айдеме толын таинствыш, черетшым вучен шоген, вуйжым савалтен ойлен: «Ну, сулыкан улам». Да каен. Господь языкым тыге касарымашым огеш нал. Священник кеч-мыняре «Прощаю, разрешаю...» манын, разрешительный молитвам лудшо, умыледа, а Юмо огеш проститле.

Öкынымашыже уке гын, родыдам черкыш виеш нангаяш нимолан, нимогай пайдажат огеш лий. Изиш вучалтыза, ала тудо шкенжым öрдыж гыч ончалеш да языкан улмыжым умыла. Тышке шуашыже тудлан полшаш кўлеш. Евангелийым изин-изин умылтараш тыршыза, примерлан мытарь ден фарисейым кондыза. Мытарь храмыш миен: «О Юмыжат, мыйым, сулыканым, эрыкте». А фарисей шкенжым чын улшылан шотлен. Икымшыжым Господьна пыдал налын...

Але теве Христос дене пырля ыресеш пудалыме разбойник нерген шарналтыза. Ух, могай языкан тудо лийын! Но илышыштыже осал пашам ыштылмыжлан чот öкынен, вес разбойниклан тыге ойлен: «Ме тыгай орлыкым сулен улына. Господь, Шке Кугыжанышыштет мыйым шарналте». Да Господь тудым проститлен.

Господь тунам гына проститла, кунам айдеме языкш пурымашым шке умыла да тидлан верч уло чонжо дене öкынаш тўгалеш. Ўшанымаш декат, языкым касарымаш декат айдемым виеш кондаш огеш лий, тудо шке кумылын тышке шуаш.

Барнаул олаште 1964 ийыште лийше чудо: колышо Клавдия Никитична Устюжанинан ылыж кынелмыж – нерген уверым кеч-мыняр шылташ төченит гынат, кертын огытыл.

Ончыч ты уверым калык шке коклаштыже шолып шаркален гын, жап эртыме семын газет ден журналлашке лүдде возаш тўналыныт, книга почеш книга луктыныт. Юмылан ўшанымаш ваштареш кучедалме жапысе ты чудо шуко енын чонжым тарватен, Черке илыш деке пўртылаш куатым пуэн.

Клавдия Никитичнан Андрей эргыжын православный священник лиймыж нерген шукынжо пален огынал. Икмыняр ий ончыч Иошкар-Оласе Сергей Радонежский лўмеш гимназийын тунемшыже-влак дене Троице-Сергиев Лаврыш миенна ыле. Мўнгў пўртылмына годым Александр олаште автобусна «чыгынен» шогале, да ме кум шагат жапым арам эртарышна. Тунам могай ег дене вашлийын кертына улмаш, паленат огынал.

Пиал ден ойго йыгыре коштыт, маныт. Тений август тўналтыште увер тольо: Александровский епархийын духовникше, Христо-Рождественский кафедральный соборын клирикше митрофорный протоиерей Андрей Устюжанин ача 2024 ий 3 августышто илыш дене чеверласен. Тудо 1956 ий 19 мартыште шочын. 1980-ше ийлаште Москосо Духовный семинарий ден Духовный академийым тунем лектын. Архиепископ Питирим (Нечаев) тудым 1985 ий 18 февральыште пресвитер саныш шогалтен. Вара куд ий наре Москосо храмлаште служитлен да эше Патриархийын Издательский отделыштыже тыршен. 1992 ий гыч Александр оласе Свято-Успенский ўдырамаш монастырьыште служитлен, а вараже – Христо-Рождественский соборышто. Черке наградымат

КОК ПЎРЫМАШ

шуко сулен, ушан ойжым колышташ моло олала гыч коштыныт. Илышыштыже икмыняр книга савыктен. Аваж дене лийше ўрыктарыше нерген возымыжо «Барнаулысо чудо» маналтеш. «Как вести себя верующему», «Если кто-то вас огорчил» книгагыштыже шот дене илаш пеш проста йылме дене туныкта.

Аваже Клавдия Устюжанина Новосибирск область Ярки селаште 1919 ийыште шочын. Индеш ияш улмыж годым ава деч посна кодын, ГУЛАГ-ым чытен лекше поро ачажат вич ий гыч колен. Нунылан, тулыкеш кодшо 14 йочалан, пеш неле лийын, кўчен кошташат логалын. Кугу сар деч ончыч Клавдия марлан лектын, сар гыч мариийже чот черле пўртылын. Кокымшо мариийже деч Андрей эргыже шочын. Самырык годсекак Клавдия пагар корштымо дене орланен, а 1964 ийыште кўргыштыжў пуалме верым муыныт да операцийым ыштыкташ темленит. Барнаулысо эмлымверыште тунам кумдан чапланыше хирург Израиль Исаевич Неймарк пашам ыштен, но операций годым ўдырамаш садак колен. Тидын нерген чер историйыштыже возен кодымо.

Умбакаже мо лийме нерген священник лийше Андрей эргыже каласкален:

– Шке капшым ўрдыж гыч ужмо нерген авам мыланем шкеак ойлен. Операций годым врачамыч коклаште шоген да шўйын пытыше шолыжым лўдын ончен. Трук авам тыгыде вондеран палыдыме аллеийш логалын, алтарьысе гай омса гыч пеш кўкшў капан мотор ўдырамаш ден ийготыш шудымо рвезе лектыныт. Тиде Юмын Ава ден авамын Аралыше Суксыжо лийыныт манын, вара авамлан Троице-Сергиев Лаврыште умылтареныт. А тунам рвезет ўдырамашын кидшым ниялткален да шортын сўрвален. Клавдиян самырыкше годым Юмо деч коранмыжлан кўра Юмын Ава туддеке йўштў кумылан лийын да йодын: «Господь, а тудым кушко?» Тунам авам колымыжым умылен, лўдмыж дене чытырналт каен, но кўшыч чаманен да йўратен каласымым колын: «Ты ўдырамашым жап деч ончыч налме». Тунам авамын изишак ўшанже

шочын да пелешташ тоштын: «Мландымбалне изи эргым кодын». Йүк тудлан вашештен: «Палем, тудым чаманет. Мый тендам кум пачаш чот чаманем. Те Мыйын куатем дене иледа, шүледа, туге гынат Мыйымак Ыресеш пудаледа».

Тыгодым авам йўлен шемемше пу сорымла койшо да шакше пуш дене ўпшышō ег-шамычым ужын. Нунышт, кидыштым шуен, кеч чўчалтыш вўдым пуаш йодыныт. «Тый тунам колет гын, шкендын сулыкан ылышетлан кōра тыгай-шамыч коклаш логалат ыле», – умылтареныт вара старец-влак. Авамлан тудын чыла сулыкшым возыман кагазым да тамыкын тўрлō вержым ончыктеныт. А Юмо каласен: «Шке чондам утараш тыршыза; кумалза, вет ылыме курым эре кўчыкемеш. Тунемме молитвада огыл, яндар чон гыч лекше мутда шерге. «Господь, мыланем полшо!» манын, уло чон дене каласеда гын, Мый полшем, вет Мый тендам чыладам ужам».

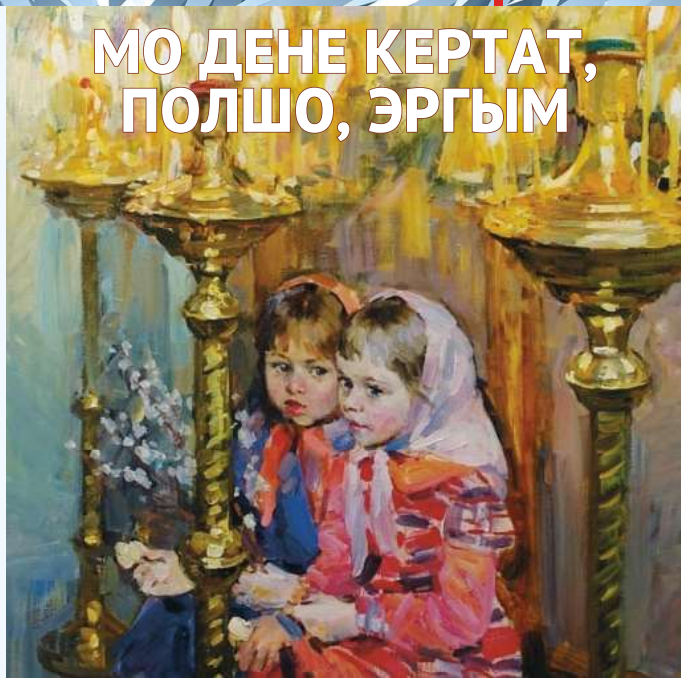
Кум кече гыч авам моргышто ылыж кынелын, тидын нерген шомак Барнаулышто пеш писын шарлен. Тунам мыйым йочапōртыш пуэн шуктеныт ыле. Кугурак рвезе ончыкем толын шогале да, чылан колын кертышт манын, кугу йўкын каласыш: «Тудын аваже колен ыле, ынде ылыж кынелын». Тиддеч вара авам 14 ий илен да кудлымшо-шымлымше ийләсе духовный поктылмаш годым шкеж нерген лўдде каласкален. Тидлан кōра тудым тюрьмаш шындаш тōченыт, шым гана суд лийын».

Суртышкышт паломник-шамыч толаш тўналмек, пошкудо-влак «кўлеш» верыш увертаркаленыт. Прокуратурышкат чўчкыдын ўжыктеныт, лўдыктылыныт. Тыгай годым Андрей эргыже Юмын Авалан да святитель Николайлан акафистым йолташыже-шамыч дене пырля лудын. Икана судышко нылле наре шояк свидетелыым поген намиеныт, но суд годым нунылан намыс лийын да чылан Клавдиям арален ойлаш тўналыныт, ик еҗже эсогыл чот сырымж дене судьям совен колтен. Тунам 1937 ий семын шынден нангаяш манын, суртышт деке шем «воронокым» колтеныт. Машинам Клавдия тора гычак ужын да эргыж деке школыш куржын, ты ола гыч вашкерак каяш кўлмō нерген каласен. Чыла погым кудалтен коден, нуно у верыш кусненыт, икмыняр вере орланымек, Сергей Радонежскийын святой обительже деч тораште огыл верланыше Струнино олаш илаш кодыныт. Троице-Сергиев Лаврыш чўчкыдын коштыныт, тусо шонго архимандрит Лаврентий деч ойым йодыныт, сулыкым касарен, Пырчесым подыл иленыт.

Клавдия Никитична эргыжлан священник лияш полшен. Тудат шкенжын эрге порышым шуктен, аваж нерген возымо «Барнаульское чудо. Рассказ об истинных событиях, происшедших в городе Барнауле с Клавдией Устюжаниной в 1964 году» книга-савыктен. Священник семынат Андрей ача кугу пагалымашым сулен, шкеж нерген сай шарнымашым да поро ой-каҗашым пуышо книга-шамычым коден. Андрей ачалан курымашлык шарнымаш лийже!

А. ЧЕМЕКОВА

МО ДЕНЕ КЕРТАТ, ПОЛШО, ЭРГЫМ

Кўвар тўрыштō шогышо пōрҗен эше самырык лийын. Илышыштыже тудо пеш шукым ыштынеже улмаш, но нимомат шуктен огыл, манаш лиеш. Йōратыме ўдыржō кудалтен, чылан тудын деч корангыныт, нигōланат тудо кўлын огыл. Ты кўчык ылышыштыже чылажат кумыкталтын, угыч у ылышым тўҗалаш самырык еҗнын ўнарже кодын огыл.

Теве кызыт тудо йōрдымō ўмыржылан ўчим шукташ шонен, кугу кўварыш толын. Улыжат ик ошкылым гына ышташ кодын...

Тудо пытартыш гана ўлыкыла ончалын, олан йыли-юли койшо тулжым энҗер вўдыштō ужын, келгын шўлалтен, поргемыш тошкалаш манын, йолжым тарватен. Лач тыгодым шенгелныже шонгыенгын кочыртатен лекше йўкшым колын:

– Поро кас. Мо дене кертат, полшо, эргым.

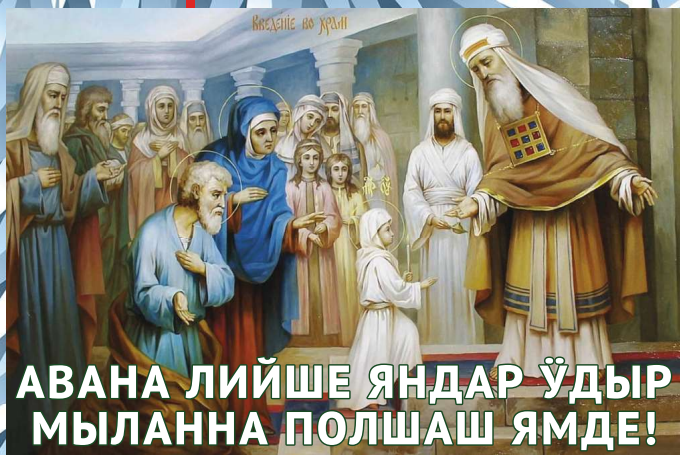
Самырык еҗ кугыза велке савырнен, «Ынде мылам нимо огеш кўл» шоналтен, кўсенжым пургедаш тўналын. Тушеч оксагалтажым луктын да полышым йодшо еҗлан шуялтен.

– Мылам огыл, – пелештен кугыза. – Тышеч тораштак огыл тулык кок изи ўдыр ила. Кочкашыштат, чияшыштат уке, пеш йōсланат. Оксатым нунылан намиен пу.

Самырык рвезе кугу кўварыште өрмалгыше шоген. Ик секунд ончыч тудо, шкем шке пытарыме кугу сулыкым ўмбакеже налаш тарваныше, кызыт мом ышташ, кузе лияш пален огыл.

– Йōра, адресыштым каласе, намиен пуэм, – шкаланжат вучыдымын пелештен тудо. А шкеже «Мыйын оксам кеч тулык йоча-шамычым шужен колыма деч утара, а вара... мый ты кўварыш угыч пōртылам» манын шоналтен.

Тиде вер деч мыняре торлен, кōргыштыжō вийже тунаре ешаралтын, капшат вийнен, ошкылжат пенгыдемын, шкем шке пытарыме шонымашыже тўтырала шулен йомын. Тудо трукышто умылен: кўварыш тетла огеш пōртыл, молан манаш гын ылышыште эреак тугай еҗным муаш лиеш, кудылан тый кўлат да полышетат моткочак кўлеш.

АВАНА ЛИЙШЕ ЯНДАР ЁДЫР МЫЛАННА ПОЛШАШ ЯМДЕ!

Юмын Шочыктышо Эн святой Ёдырым храмыш пуртымo кече лүмеш архимандрит Иоаннын (Крестьянкинын) 30 ий ончыч туныктен ойлымыжо.

Ачан, Эргын, Святой Шўлышын лүмеш! Таче Юмын храмыш Яндар Ёдыр пура да Христос толшаш нерген ончылгоч шижтара. Святой дечат Святой верыш пурымыжлан Суксо-влак өрыт. Тиде пайремын ойыртемже – яндарлык да святость, волгыдо да куан! Утарыше Христос шочмо мартеат тора огыл!

Тошто Сугынь годсо Иерусалим храмыш пурымo тошкалтышыш тунам кум ияш Ёдырым шогалтеныт, шонго ача-аваже Иоаким ден Анна да йўлышō сортам кучен ужатен толшо ёдыр-влак тўжвалне кодыныт. Первосвященник Захария – ончыкыжым Иоанн Предтечын ачаже лийшаш – Юмылан служитлаш пуымo Яндар Ёдырым храмыш пуртен. Событийжат шуко огыл, но чон йывыртен чўчка, вет тиде – тўням сулык деч утарыме пашажым Юмо тўнгалын манын, палдарыше пале. Юмын ойырен налме Ёдыр храмыш пурен, тушто кушкын, Пылпомыш дене мландым ушен, вара Юмын Эргым ыштен. Тудын гоч шочшо Христос айдеме тўсым налын да уэш Пылпомышыш пўртылын, сандене тачысе пайрем – мландымбалне У Сугыньын тўнгалтышыже.

Юмын храмыште Яндар Ёдыр кумалын илен, Суксо дене мутланен, кочкышым Тудлан Архангел нумалын. Храмыште илыме пытартыш ийлаште шонго ача-аваже коленыт. Яндар Ёдыр Юмын эргышым шуктен илен, ик Тудлан служитлаш сөрөн. Юмо деке корно кок тўжем ий ончычат, тачат мландымбалнысе Юмын храм гыч тўнгалеш. Тынеш пурымo гоч айдеме шкежат храмыш савырна, вет ынде Юмын Шўлыш тудын дене ила. Ёмыр мучаштына Юмылан йўрышō лияш манын, уло илышнам храм дене кылдыман, тушан шўм-чон дене пенгыдемман. Юмын храм чыла жапыштат Юмылан надырым кондымо вер лийын, надырым да надыр кондышым святитлен. Тошто Сугынь годым Господь каласен: *«Пылпомыш – Мыйын престолем, а мланде – йолем шындыме вер; кушан Мылам пўртым ыштеда, кушто Мый канаш тўнгалам?»* (Ис. 66:1).

Христос Шочмо деч ончыч 1033 ийыште Юмын кўштымō почеш пророк Давидын эргыже Соломон икымше храмым чонен. Юмын храмже – тиде вет курымашлык, тўня тўнгалтыш гыч мо лийын да умбакыже мо лиеш – тушто чылажат

уло. Ожно лийше, кызытсе да ончыкылык – Святой Черкыште пырля илат, тудын палыдыме тайне илышыште уке. Но молан вара Иерусалим оласе икымше храм да тудын кугу святынныже – Тошто Сугынь годсо Ковчег – пытеныт? Вавилон плен гыч пўртылмек чонгымo кокымшо храм молан пытен? Яндар Ёдырын пенгыдем кушмо ты святой вер деч молан шортын кумалаш коштмо сўмырлышō Пырдыж гына кодын? Юмын Пўртым индешшўдō ий тыршен чонгышо У Израильыште – Куатле Российыште – эртыше шымле ий жапыште тынар шуко храм ден монастырь молан пытарыме лийыныт? Вашмутым Святой Возымаште муаш лиеш. Тошто Сугынь годсо икымше храмым йывыртен святитлыме годымак Господь Саваоф шижтарен ойлен: *«Те шкеже але тендан шочшыда Мый дечем корангеш, Мыйын пуымo кўштымаш ден уставым шукташ огеш тўнал, вес юмo-шамыч почеш каен, нунылан служитлаш тўнгалеш гын, Мый Израильым мландын чурийже гыч ўштылам, Мыйын лүмеш святитлыме храмым шинча ончычем корандем. «Молан Господь тыге ыштен?» – манын йодыт гын, нунылан каласат: «Шке Господь Юмынам коден, вес юмo-шамычлан кумалынна, садлан кўра Господь тыгай орлыкым колтен»»* (3Цар. 9:6-9).

Тунам ег-шамыч Юмын мутшым ушеш пыштен огытыл. Але вара меат тыгаяк улына? Юмо деч корангаш чыла жапыштат ойгым конден да конда. Иудей кугыжа-шамычым шижтараш Юмо пророк-влакым колтеден, но нуным колыштын огытыл, южыштым пуштыныт. Пытартышлан Юмо Шке Эргыжым – Иисус Христосым – колтен. Но Тудыматжаплен огытыл, Ыресеш сакен пуштыныт. Иерусалим храм ончыкыжым молан пытышаш нерген Христос шортын ойлен. Калыклан тунамат Юмын Эрге Иисус Христос огыл, а ег-шамычым пуштедыше Варава лишылрак лийын.

Поро ден осал коклаште айдеме мом ойырен налеш? Чыла жапыштат ме иктымаш ужына: иктышт Юмо дене пырля тыршаш, а весышт Юмын ыштыме порыжым шалатылаш тўнгалыт. Виноградым куштышо-влакын осал пашашт нерген туштен ойлымаш мучаште каласыме: *«Юмын Кугыжаныш тендан деч налалтеш да Кугыжанышын саскажым шочыктышо калыклан пуалтеш»* (Мф. 21:43).

Меат таче Юмын храмын омсалондемыштыже шогена. Мыланна Юмын Законом палымынам уэмдаш, сўрымынам шуктен илаш манын, храмыш пураш кўлеш. Эл ден калык-влакын пўрымашышт вуйлатыше-шамычын кидыштышт веле огыл, тидлан кажне айдеме вуйын шогышаш. Юмо мемнам Шке шулдыржо йымаке погынеже, сулыкна верч ўкынаш мыланна жапым пузн. Утарымашым кычалына гын, Юмын храмыш йўратен толына, шке шўмнам Тудын илыме храмже лияш пуэна. Тунам кўргыштына Юмын порылыкшо шукемеш, сулыккланна кўра петырналтше Пылпомыш почылтеш. Айдемылан ты Пылпомышым эн ончыч Яндар Ёдыр почын, Шкеже мемнан Авана лийын. Тудо мыланна чыла поро пашаштына полшаш ямде. Аминь.

Архимандрит Иоанн (Крестьянкин),
1994 ий, 21 ноябрь/4 декабрь

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24/31	25	26	27	28	29

- пища с растит. маслом
 - пища без растительного масла
 - разрешение на рыбу
 - скоромная пища без мяса
 - разрешение на икру
 - разрешение на вино
 - воздержание от пищи
 - сплошные седмицы
 - постные дни
 - особое поминовение усопших

2 – Москосо святитель Филаретын кечыже.

4 – Юмын Шочыктышо Эн святой Ёдырым храмыш пуртымо кече.

ДЕКАБРЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

6 – Святой благов. кугу князь Александр Невскийын кечыже.

7 – Чот орланыше Екатеринан кечыже.

10 – Юмын Аван «Знамение» иконыжын кечыже.

11 – Священномученик Серафим Чичагов митрополитын кечыже.

13 – Святой апостол Андрей Первозванныйын кечыже.

14 – Праведный Филарет Милостивыйын кечыже.

17 – Чот орланыше Варваран кечыже.

18 – Преподобный Савва Освященный ден Озангысе святитель Гурийын кечышт.

19 – Святитель Николай Чудотворецын кечыже.

20 – Святитель Амвросий Медиоланскийын кечыже.

23 – Белгородысо святитель Иоасафын кечыже.

25 – Святитель Спиридон Тримифунтскийын кечыже.

23 ноябрьште преподобный Матфей Яранскийым святой ликыш пуртымылан 27 ий темын.

Тудын святой мощыжо кызыт Яранг олесе Троицкий соборышто кана. Матфей ачанам пагален шарныме тиде кечын Юмын литургийым тысе соборышто Вичын да Слободскойын митрополитше Марк, Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн, Ярангын да Лузан епископшо Паисий, Уржумын да Омутнинскын епископшо Всеволод вуденыт. Архипастырь-шамыч дене пырля Виче митрополийын духовенствыже служитлен. Черке мурым Яранг епархийын архиерей хоржо мурен, тудым Мария Кирильчук вуйлатен. Храмыште тысе прихожан да паломник-влак дене пырля Киров областысе Законом лукшо Погынын председательже Р.А. Береснев, Яранг районым вуйлатыше А.А. Трушкова кумалыныт.

Юмын литургийыште проповедьым Котельнич олесе Никольский соборын клирикше иерей Никита Басманов ойлен:

– Святой айдеме Юмо дене ила. Юмо деке лишкырак лийме, Тудын дене мутланыме, Тудым шке көргыштö шижме чонжылан чот шере. Садланак мемнам преподобный Матфей тыге öрыктара. Тусшым, шинчажым тусленрак ончалына гын, тудын шинчаж гыч үмбакаына Пылпомыш ончымым ужына. Илышысе нелылыкым сенгеме нерген веле огыл туддеч йодман, а чонна

волгыдо да яндар вес, святой илышым йöраташ тўнгалже, туддеке виктаралтше манын йодаш күлеш.

Литургий мучаште архипастырь-влак преподобный Матфейлан моктымашым конденыт да мощыжым пагален шупшалыныт. Матфей ачанам йöратен шарнаш толшо-влакым владыка Марк саламлен:

– Господь дене ушнымаште шерге архипастырь, ача, иза-шольо ден ака-шўжар-влак, преподобный Матфей Яранскийым святой ликыш пуртымо кече дене чыладамам саламлем, Христосын Святой Тайныжым көргышкышт налше-влак верч поснак чот йывыртм. Юмын престол ончылно пырля кумалын, Утарышынам да Тудлан йöрышö, Тудын верч шкенжым чаманыде тыршыше еным пырля мокташ ўжмыжлан владыка Паисийлан кугу таум ыштем.

Тыгак Виче кундемысе депутат-влак лўм дене Законом лукшо Погынын председательже Роман Александрович ойлен:

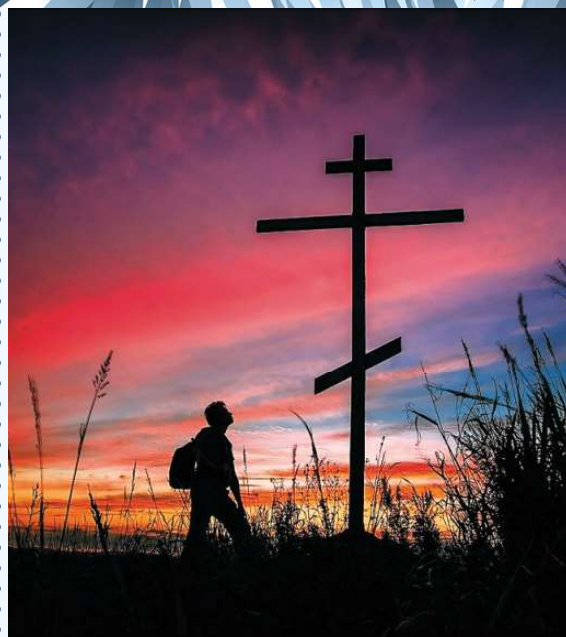
– Тачысе чапле пайрем дене чыладам саламлем. Преподобный Матфей ачана да тудын духовный подвижше тачат мемнан шўмыштына. Шке кумалмыж дене тудо Яранг олам веле огыл, уло Виче кундемым аралаш полша.

Пырля кумалме куанлан епископ Паисий архипастырь ден уна-влаклан, пайремыш толшо чыла еглан таум ыштен. Владыка ойлен:

– Преподобный Матфей деке полишым йодаш илымыж годымат шукин коштыныт, колымыж деч вара тугак толыт. Христослан ўшаныше ег-влаклан тудо духовный туныктышо да Пылпомышысо пыдал налше лийын да улеш. Тудлан служитлыме годым ме ойлена: «Мемнан куанна, мемнам ит кодо». Тудо чынжымак мемнам ок кодо. Тудын молитваж дене илышыштына шуко сай вашталтыш лиймым ме раш ужына.

Тылец вара чыланат Вознесенский шўгарласе часамла деке крестный ход дене каеныт, вет Матфей ачана ончычшо тушто тойымо лийын. МолитвамуреношкылмымЯранголасеУспенский кафедральный соборын клирикше протоиерей Александр Кирильчук вуйлатен. Преподобный ачанан иконыжым священник-шамыч крестный ход мучко черет дене нумалыныт.

КУАНАНЧИЯЛТЕНА

ИЛЕН ТҮНЯШТЕ ИК АЙДЕМЕ

Илен тўняште ик айдеме,
Чыташ логалын нелым, йӧсымат,
«А илыш йыжыңан», – ойлен кугезе,
Сай-жапат лийын тудын, куштылгат.
Вот ўмыр шуын, каен вес тўняшке,
Юмо дек конденыт тудымат.
Кино семын онча шке кышажым,
А пеленжак – Юмын кышажат.
Йыгыре эртат – улмаш тунамже сая,
Лийын тудо жапше куштылгак.
Но мо тыгай, коदेश лач ик кышаже веле,
Умыла: тунам лач илыш лийын йӧсырак.
Ӧпкелалтын Юмо деч йодеш айдеме:
«Тый мыйым неле годым коденат?!»
А Юмо йодышлан йышт шыргыжале:
«Тунам Мый тыйым нумал нангаенам».

Лидия АЛПАЕВА,
Юлсер кундем

КОК КИД

– Йоча-влак, кӧн аваже эн шуко пашам ышта? – туныктышо йодын.

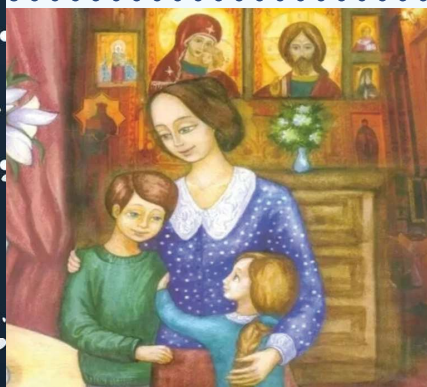
Тунемше-влак, рўжге кидыштым нӧлталыныт. Кажныжын аважын мом ыштымыш дене молым палдарымыше шуын. Черет дене каласкален пытарыме кышт, туныктышо пелештен:

– Ужыда, йоча-влак, авада-влак иканаште тунар пашам ыштен шуктат, пуйто нуно шўдӧ кидан улыт.

Ик тунемше йодышым пуэн:

– Те урокышто эволюций нерген шуко каласкаледа, тудо уло гын, тугеже молан авайын кок кидше гына?

– Авадан кок кидшылан куатым тудын шкенжын йӧратымашыже пуа. Ты йӧратымаш деч виан тўняште нимо уке.

"ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Заказ №

Журнал лекме жап - 02.12.2024 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме. "Стринг" ИПФ ООО-што савыктыме. Адресше: 424007, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95, 101А корпус, 12-12А пӧлем.

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пӧлем.

Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тўнг редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев (иерей), Д.В. Смирнов, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлӧ лийын кертят. Серыш-влак мӧнгеш огыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
КЫШКЫЛТАШ ОGYЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**